ความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช**

The Development of Young Children's Hand Skills through Creative Grain-Based Art Activities

ณภัทสรณ์ นรกิจ* เยาวพา เดชะคุปต์ และ จิราภรณ์ บุญส่ง

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กชาย-หญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนสังฆประชานุสสรณ์ สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียนและได้ทดสอบความสามารถในการใช้มือโดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยคัดเลือกเด็กที่มีคะแนนความสามารถในการใช้มือใน 15 อันดับสุดท้ายกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง โดยทำการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที ในวันจันทร์ พุธ ศุกร์ เวลา 10.00 - 10.30 น. รวม 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แผนการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช และแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้มือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และมีแบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ One-Group Pretest-Posttest Design การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t-test for Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยภายหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชสูงขึ้นกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช

2. ความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความสามารถในการใช้มือ กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช

* **ผู้ประสานงานหลัก** (Corresponding Author)
email: kaejung_za@hotmail.com

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

This research aimed to study the effects of creative grain-based art activities on the hand skill development of children in early childhood. The subjects in this study were 15 male and female students, aged 5 - 6. They were purposively selected from students who received low scores in a hand skill test. They were studying in kindergarten 2 level, in the first semester of academic year 2011, at Sangkaprachanussorn School under the supervision of Nongjok District Offices in the Bangkok Metropolitan Administration. The design of this research was a one group pretest-posttest study. The research instruments included a lesson plan for creative grain-based art activities and a hand skill test which were both constructed by the researcher. The subjects received 24 sessions of treatment in total. Each session lasted 30 minutes on Monday, Wednesday and Friday from 10:00 a.m. to 10:30 a.m. for eight weeks. The data was analyzed by dependent samples t-test.

The results of the study revealed that:

1. the subjects had higher hand skills after receiving the treatment; and

2. the subjects' hand skills before and after receiving the treatment was significantly different at a level of statistical significance, p = .01.

Keywords: hand skills, Creative Grain-Based Art Activities

บทนำ

สังคมปัจจุบันมีแนวโน้มในการแข่งขันกันอย่างต่อเนื่องเพิ่มมากขึ้นในทุกๆ ด้าน ทั้งทางด้านธุรกิจ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ความเป็นอยู่ หรือแม้กระทั่งทางด้านการศึกษา ทั้งนี้เพื่อมุ่งพัฒนาตนเองและพัฒนาประเทศไปให้ถึงขีดสุด เพื่อให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว การแข่งขันนี้ จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการศึกษาจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพทั้งทางความรู้คู่คุณธรรมและมีความสามารถในแต่ละแขนง โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาของมนุษย์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยที่สูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาของสังคมและตอบสนองความต้องการในสังคมยุคโลกต่อไป

เด็กปฐมวัยคือ วัยตั้งแต่อายุ 0 - 6 ปี เป็นวัยที่มีความสำคัญหรือเรียกได้ว่าเป็นช่วงโอกาสทองของชีวิตมนุษย์ เนื่องจากเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่มีพัฒนาการและการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายและทางด้านสมองสูงสุดในช่วงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งบุคลากรทางการศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยควรเล็งเห็นความสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายและทางด้านสมองให้กับเด็กในวัยนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2526) จากนโยบายการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยซึ่งระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ, 2546) กำหนดจุดมุ่งหมายสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไว้เพื่อพัฒนาและเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ซึ่งพัฒนาการแต่ละด้านล้วนแล้วแต่อยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการซึ่งเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยที่เหมาะสมควรจัดแบบ

บูรณาการผ่านการเล่นโดยให้เด็กเรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 (กรมวิชาการ, 2546) แต่ในปัจจุบันนี้ยังมีโรงเรียนอีกหลายแห่งที่ยังคงมุ่งเน้นการอ่าน เขียน และการท่องจำเหมือนระบบการศึกษาสมัยก่อน และปัญหาที่พบโดยทั่วไป คือ ครูผู้สอนมุ่งเน้นสอนการอ่าน การเขียน ให้กับเด็กเพียงอย่างเดียวโดยไม่ได้คำนึงถึงการฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือที่มีความแข็งแรงและใช้ได้อย่างคล่องแคล่วให้กับเด็ก ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเขียนของเด็กอย่างแท้จริง และควรเปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมตามความต้องการและความสนใจของตนอย่างสอดคล้องกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับเด็กปฐมวัยควรเป็นการจัดประสบการณ์ตรงที่มีความหลากหลายให้เด็ก โดยให้เด็กลงมือปฏิบัติจริง (กรมวิชาการ, 2546) เด็กจะเกิดการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นการเรียนรู้อย่างแท้จริงและสอดคล้องกับธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก (เต็มสิริ เนาวรังสี, 2544)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นหนึ่งใน 6 กิจกรรมหลักซึ่งระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กรมวิชาการ, 2546) กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการผ่านงานศิลปะ เช่น การวาดภาพ การปั้น การฉีก การตัดปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ ฯลฯ (กรมวิชาการ, 2546) นอกจากนี้ยังสามารถใช้วัสดุจากธรรมชาติมาเป็นส่วนประกอบในการทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ เช่น นำเมล็ดพืชที่ได้จากธรรมชาติมาสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง ซึ่งเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการให้กับเด็กปฐมวัย และยังเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกายด้านการหยิบจับ นอกจากนี้การฝึกกล้ามเนื้อมือดังกล่าวยังเป็นพื้นฐานของทักษะทางภาษาในด้านการเขียนต่อไปในอนาคต

ทักษะทางภาษาประกอบด้วย 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เด็กปฐมวัยสามารถเรียนรู้ภาษาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างและสิ่งต่างๆ จากการได้เห็น ได้ชิม ได้ฟัง ได้สัมผัสร่างกายขณะทำกิจกรรม เป็นการช่วยให้เด็กเกิดทักษะทางภาษาและสามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2547) การเขียนเป็นทักษะทางภาษาหนึ่งใน 4 ทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต เพราะการเขียนเป็นการถ่ายทอด ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึกและความต้องการ ผ่านการสื่อสารด้วยระบบเครื่องหมายอันได้แก่ตัวอักษร (นฤมล เฉียบแหลม, 2545) เด็กจะเขียนเพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ การเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่ยากสำหรับเด็กปฐมวัย และควรเริ่มต้นจากการขีดเขียนซึ่งต้องใช้กล้ามเนื้อมือที่แข็งแรงโดยเฉพาะเด็กในวัย 3 - 6 ขวบนั้นกล้ามเนื้อมือยังอยู่ในระหว่างการพัฒนา ดังนั้นเด็กควรได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้มือเพื่อเตรียมความพร้อมในการเขียนโดยการทำกิจกรรมที่ใช้สื่อวัสดุต่างๆ ที่เด็กจะได้ฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือและสายตาให้ทำงานประสานสัมพันธ์กัน ดังนั้นการส่งเสริมความสามารถในการใช้มือเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อชีวิตประจำวันของเด็กปฐมวัย

จากที่กล่าวมาแล้วทำให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้มือที่มีผลต่อการเขียนและความสำคัญของกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ที่มีผลต่อการใช้มือ ซึ่งผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนระดับปฐมวัยพบว่า เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีปัญหาทางด้านการใช้กล้ามเนื้อมือในการหยิบจับและการเขียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์จากเมล็ดพืช โดยเป็นการจัดประสบการณ์ตรงในการใช้กล้ามเนื้อมือจากการลงมือปฏิบัติให้กับเด็ก โดยมีความเชื่อว่ากิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชสามารถส่งเสริมกล้ามเนื้อมือของเด็กปฐมวัยโดยการหยิบจับเมล็ดพืชและวัสดุต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้กล้ามเนื้อมือสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นพื้นฐานที่ดีในการส่งเสริมการเขียนที่ถูกต้อง นอกจากนี้จากการทำกิจกรรมศิลปะยังทำให้เด็กมีความสนุกสนานเพลิดเพลินและความคิดสร้างสรรค์เพิ่มมากขึ้น ซึ่งผู้วิจัยคาดหวัง

ว่างานวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางให้แก่ครูผู้สอน บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง ที่พบปัญหาเกี่ยวกับการใช้มือของเด็กปฐมวัย สามารถนำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชไปปรับใช้เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และยังถือเป็นพื้นฐานสู่การเขียนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช

กรอบแนวคิดการวิจัย

ความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยในงานวิจัยนี้ สามารถพัฒนาผ่านการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้วัสดุจากธรรมชาติ เช่น เมล็ดข้าวโพด เมล็ดถั่วชนิดต่างๆ เมล็ดกระถิน เมล็ดแตงโม เมล็ดฟักทอง เมล็ดแมงลัก เมล็ดหางนกยูง เมล็ดคูน เป็นต้น ความคิดพื้นฐานของการพัฒนาความสามารถในการใช้มือของเด็กเกี่ยวข้องกับการบังคับกล้ามเนื้อมือ ให้ทำงานประสานกันกับสายตาในการหยิบจับสิ่งต่างๆ การวาดภาพ การลากเส้น การตัดกระดาษ การรอยลูกปัด การเคลื่อนไหวลีลามือ และการเขียน เป็นต้น (นภเนตร ธรรมบวร, 2540) ผู้วิจัยเชื่อว่าการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชจะส่งผลต่อความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัย

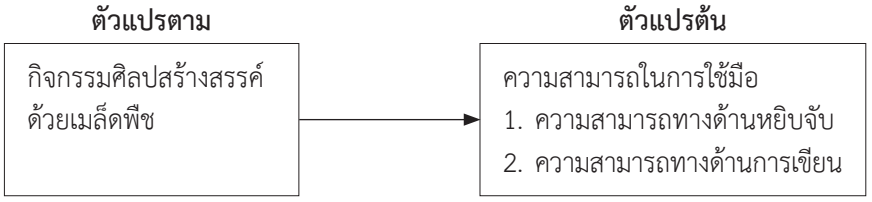

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กชาย-หญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ใช้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนสังฆประชานุสสรณ์ สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร 3 ห้อง จำนวน 95 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กชาย-หญิง อายุ 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของโรงเรียนสังฆประชานุสสรณ์ สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) 1 ห้องเรียน และได้ทดสอบวัดความสามารถในการใช้มือ โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยคัดเลือกเด็กที่มีคะแนนความสามารถในการใช้มือใน 15 อันดับสุดท้าย จำนวน 15 คน กำหนดเป็นกลุ่มทดลอง

3. ระยะเวลาในการทดลอง

การศึกษาในครั้งนี้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ระยะเวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 1 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที โดยทำการฝึกในวันจันทร์ พุธ และศุกร์ เวลา 10.00 - 10.30 น. รวม 24 ครั้ง

4. ตัวแปรที่ศึกษา

4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช

4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการใช้มือ 2 ด้าน ประกอบด้วย

4.2.1 ความสามารถทางด้านหยิบจับ

4.2.2 ความสามารถทางด้านการเขียน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.1 แผนการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช

5.2 แบบประเมินวัดความสามารถในการใช้มือ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ด้านดังนี้

5.2.1 แบบประเมินปฏิบัติความสามารถทางด้านหยิบจับ

5.2.2 แบบประเมินความสามารถทางด้านการเขียน

6. การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

6.1 ศึกษาตำราเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในใช้มือและแบบทดสอบความสามารถในการใช้มือ

6.2 สร้างแบบประเมินวัดความสามารถในการใช้มือ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

6.2.1 ชุดที่ 1 แบบประเมินปฏิบัติความสามารถทางด้านหยิบจับ มีจำนวน 8 ข้อ

6.2.2 ชุดที่ 2 แบบประเมินความสามารถทางด้านการเขียน มีจำนวน 5 ด้านๆ ละ 2 รายการ

6.3 สร้างคู่มือในการดำเนินการประเมินวัดความสามารถในการใช้มือให้สอดคล้องกับแบบประเมินที่ได้สร้างขึ้นในข้อ 2

6.4 นำแบบประเมินความสามารถในการใช้มือ และคู่มือดำเนินการประเมินที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย โดยนำแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจพิจารณา แล้วนำแบบประเมินมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญวิเคราะห์หาค่าคุณภาพโดยการหาค่า IOC และได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67 - 1.00

6.5 นำแบบประเมินความสามารถในการใช้มือที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสังฆประชานุสสรณ์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของเกณฑ์การประเมินความสามารถในการใช้มือ ซึ่งแบบประเมินดังกล่าวมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

การเก็บและรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Quasi-Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองแบบ One-Group Pretest-Posttest Design

7. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณเปรียบเทียความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยด้วยการหาค่าเฉลี่ย หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า t

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ด ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยทางด้านหยิบจับและทางด้านการเขียนก่อนและหลังที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช

ความสามารถในการใช้มือ (n = 12)	ก่อน		หลัง		การเปลี่ยนแปลง	ร้อยละของการเปลี่ยนแปลง
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ความสามารถทางด้านหยิบจับ	6.20	2.10	14.33	1.99	8.13	131.13
2. ความสามารถทางด้านการเขียน	8.07	1.75	21.13	3.29	13.07	161.96
2.1 ด้านที่ 1 การขีดเขี่ยเส้นต่างๆ ที่มีความหมาย	2.00	0.38	4.47	0.74	2.47	123.33
2.2 ด้านที่ 2 การวาดภาพแทนการเขียน	1.93	0.26	5.07	0.70	3.13	162.07
2.3 ด้านที่ 3 การเขียนสัญลักษณ์แทนการเขียน	1.53	0.52	4.33	0.62	2.80	182.61
2.4 ด้านที่ 4 การเขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีการของตนเอง	1.20	0.68	3.80	0.86	2.60	216.67
2.5 ด้านที่ 5 การเขียนสะกดคำขึ้นเอง	1.40	0.83	3.47	1.13	2.07	147.62
รวม	13.33	4.37	35.47	4.90	22.13	166.01

ผลการวิเคราะห์ตาราง 1 พบว่า ความสามารถด้านการใช้มือของเด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชพบว่า เด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการใช้มือโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 166.01 ของความสามารถพื้นฐานเดิม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถทางด้านหยิบจับมีการเปลี่ยนแปลงคิดเป็นร้อยละ 131.13 ของความสามารถพื้นฐานเดิม ส่วนความสามารถทางด้านการเขียนมีการเปลี่ยนแปลงคิดเป็นร้อยละ 161.96 ของความสามารถพื้นฐานเดิม โดยเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงด้านที่ 4 การเขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีการของตนเองมากเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านที่ 3 การเขียนสัญลักษณ์แทนการเขียนด้านที่ 2 การวาดภาพแทนการเขียน รองลงมาคือและด้านที่ 5 การเขียนสะกดคำขึ้นเองตามลำดับ ส่วนด้านที่ 1 การขีดเขี่ยเส้นต่างๆ ที่มีความหมาย มีการเปลี่ยนแปลงจากพื้นฐานเดิมเป็นอันดับสุดท้าย

จากตารางที่ 1 สรุปได้ว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์จากเมล็ดพืชมีความสามารถในการใช้มือสูงขึ้น

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช

ความสามารถในการใช้มือ	ก่อน		หลัง		$\bar{x}_d$	S.D.	t	P
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.				
1. ความสามารถทางด้านหยิบจับ	6.20	2.01	14.33	1.99	8.13	0.35	89.23**	0.00
2. ความสามารถทางด้านการเขียน	8.07	1.75	21.13	3.29	13.07	2.55	19.86**	0.00
2.1 ด้านที่ 1 การขีดเขี่ยเส้นต่างๆ ที่มีความหมาย	2.00	0.38	4.47	0.74	2.47	0.64	14.93**	0.00
2.2 ด้านที่ 2 การวาดภาพแทนการเขียน	1.93	0.26	5.07	0.70	3.13	0.74	16.33**	0.00
2.3 ด้านที่ 3 การเขียนสัญลักษณ์คล้ายตัวอักษร	1.53	0.52	4.33	0.62	2.80	0.68	16.04**	0.00
2.4 ด้านที่ 4 การเขียนตัวอักษรที่รู้จักด้วยวิธีการของตนเอง	1.20	0.68	3.80	0.86	2.60	0.51	19.86**	0.00
2.5 ด้านที่ 5 การเขียนสะกดคำขึ้นเอง	1.40	0.83	3.47	1.13	2.07	1.22	6.55**	0.00
รวม	13.33	4.37	35.47	4.90	22.13	4.61	18.59**	0.00

** ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตาราง 2 พบว่า หลังการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยในภาพรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในการใช้มือ ได้แก่ ความสามารถทางด้านหยิบจับ และความสามารถทางด้านการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้มือโดยรวมและแต่ละด้านสูงขึ้น

สรุปผลการวิจัย

1. การทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชของเด็กปฐมวัยมีความเปลี่ยนแปลงสามารถในการใช้มือโดยรวมคิดเป็นร้อยละ 166.01 ของความสามารถพื้นฐานเดิม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถทางด้านหยิบจับมีการเปลี่ยนแปลงคิดเป็นร้อยละ 131.13 ของความสามารถพื้นฐานเดิม ส่วนความสามารถทางด้านการเขียนมีการเปลี่ยนแปลงคิดเป็นร้อยละ 161.96 ของความสามารถพื้นฐานเดิม

2. เด็กปฐมวัยหลังการทดลองทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช มีความสามารถในการใช้มือ ในภาพรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในการใช้มือ ได้แก่

ความสามารถทางด้านหยิบจับ และความสามารถทางด้านการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้มือโดยรวมและแต่ละด้านสูงขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัย และเปรียบเทียบความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ ด้วยเมล็ดพืช ทั้งนี้สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช พบว่า ความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัย โดยรวม มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 166.01 ของความสามารถพื้นฐานเดิม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถทางด้านหยิบจับมีการเปลี่ยนแปลงคิดเป็นร้อยละ 131.13 ของความสามารถพื้นฐานเดิม ส่วนความสามารถทางด้านการเขียน มีการเปลี่ยนแปลงคิดเป็นร้อยละ 161.96 ของความสามารถพื้นฐานเดิม ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช ส่งเสริมความสามารถในการใช้มือด้านการหยิบจับและด้านการเขียนให้กับเด็กปฐมวัยสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง โดยสัมผัส หยิบ จับวัสดุต่างๆ ในขณะทำกิจกรรม และเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้จากวัสดุธรรมชาติ ทั้งนี้ตรงกับแนวคิดของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ที่เชื่อว่า การเรียนรู้เกิดจากการกระทำ (Learning by doing) และการลงมือปฏิบัติจริง สอดคล้องกับเต็มสิริ เนาวรังสี (2544) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดทักษะที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย ซึ่งกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์จากเมล็ดพืชนั้นไม่เพียงแต่ส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับสายตาในขณะลงมือปฏิบัติกิจกรรมเท่านั้น แต่ยังช่วยให้เด็กผ่อนคลายความเครียดทางอารมณ์อย่างอิสระ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ และฝึกการทำงานด้วยตนเองผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ซึ่งผลงานของเด็กจะเน้นการนำเมล็ดพืชชนิดต่างๆ มาประกอบกับวัสดุอุปกรณ์ที่มีความหลากหลาย เช่น เมล็ดพืชกับกระดาษลัง แป้งโด ใบไม้ กระถางต้นไม้ กล่องขวดพลาสติก แก้วน้ำ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาความสามารถในการใช้มือเป็นรายด้านสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

1.1 ความสามารถทางด้านหยิบจับ พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงคิดเป็นร้อยละ 131.13 ของความสามารถพื้นฐานเดิม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชทำให้เด็กมีโอกาสในการหยิบ จับอุปกรณ์และเมล็ดพืชตามความต้องการของตนเองในขณะทำกิจกรรมศิลปตามความพอใจของตนเอง เด็กใช้มือ นิ้วมือในการหยิบจับเมล็ดพืชแต่ละชนิดเพื่อสร้างผลงานของตน เช่น ตุ๊กตาแป้งปั้น หน้ากากอินเดียแดง หมู่บ้านถั่วน้อย เป็นต้น นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นคงในการใช้กล้ามเนื้อมือประสานสัมพันธ์กับสายตา ทำให้เด็กมีสมาธิในการทำงาน เด็กได้ฝึกทักษะการใช้มือจากการลงมือปฏิบัติซ้ำๆ เพื่อให้เกิดความชำนาญในการบังคับกล้ามเนื้อมือได้อย่างคล่องแคล่วจากการทำงานศิลปสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า จากประสบการณ์ที่เด็กได้รับในการทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชนั้น ส่งเสริมให้เด็กได้ฝึกทักษะการใช้มือในการหยิบจับเมล็ดพืช และอุปกรณ์ต่างๆ จากการทำซ้ำๆ บ่อยๆ เด็กจะพัฒนากล้ามเนื้อมือ

ทางด้านหยิบจับ ซึ่งหลังจากที่เด็กปฐมวัยได้รับประสบการณ์จากการนำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชส่งผลให้ความสามารถในการใช้มือทางด้านหยิบจับของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น

1.2 ความสามารถทางด้านการเขียน พบว่า มีการเปลี่ยนแปลงคิดเป็นร้อยละ 161.96 ของความสามารถพื้นฐานเดิม ทั้งนี้เนื่องมาจาก เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช สามารถใช้มือในการขีดเขียนเส้นต่างๆ ที่มีความหมาย วาดภาพแทนการเขียน และใช้สัญลักษณ์ต่างๆ แทนการเขียน อีกทั้งสามารถสะกดคำอย่างง่ายด้วยวิธีการของตนเองโดยผ่านผลงานศิลปะ โดยใช้สีเทียน สีไม้ และสีน้ำเข้ามามีส่วนช่วยในการทำกิจกรรม เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เคลลี่ (Kelley, 1986 อ้างใน พรพรรณ รำไพรุจิพงศ์, 2550) ศึกษาเปรียบเทียบผลการฝึกตามแบบแผนเสริมสร้างประสบการณ์ทางศิลปะ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะเป็นเวลา 10 สัปดาห์ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลปรากฏว่า ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็กที่เข้าร่วมตามแผนกับเด็กที่ไม่ได้เข้าร่วมตามแผนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัญจวน ประโมจนีย์ (2544) ที่ศึกษาผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กชาย-หญิง อายุระหว่าง 4 - 5 ปี จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบภาพในแต่ละช่วงสัปดาห์มีความสามารถด้านการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช ทำให้เด็กได้ฝึกทักษะการใช้มือเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมือด้านการเขียนให้มีความความคล่องแคล่วมั่นคงจากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของตนเอง ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสู่การเขียนของเด็กต่อไปในอนาคตและยังเป็นการพัฒนาความสามารถในการใช้มือให้กับเด็กปฐมวัยอีกด้วย

จากที่อภิปรายมาสรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถการใช้มือทั้งด้านการหยิบจับสิ่งต่างๆ และด้านการเขียน เพราะเด็กมีโอกาสใช้มือปฏิบัติจริง ตามความสนใจของตนเองอย่างอิสระ จึงส่งผลให้ความสามารถการใช้มือโดยรวมของเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการสูงขึ้นจากความสามารถพื้นฐานเดิม

2. ผลจากการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช พบว่า เด็กปฐมวัยหลังการทดลองทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ ด้วยเมล็ดพืช มีความสามารถในการใช้มือ ในภาพรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในการใช้มือ ด้านความสามารถด้านหยิบจับ และความสามารถด้านการเขียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช ส่งเสริมความสามารถในการใช้มือด้านการหยิบจับและด้านการเขียนให้กับเด็กปฐมวัยสูงขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์จากเมล็ดพืชเปิดโอกาสให้เด็กฝึกฝนและพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อมือในการหยิบจับเมล็ดพืชเพื่อปะติดในกิจกรรมศิลปะ ฝึกลีลามือจากการวาดภาพในถาดเมล็ดพืชอย่างอิสระซึ่งมีความเหมาะสมกับพัฒนาการเด็กในแต่ละวัย สอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมกล้ามเนื้อมือ เป็นการพัฒนาการกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ ที่มีความสำคัญต่อเด็กมาก เพราะเด็กต้องใช้มือในการทำกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การเขียนหนังสือ การหยิบจับ การปั้น การตกแต่งสิ่งต่างๆ ซึ่งผลจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่าจากการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชนั้น เด็กปฐมวัยเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้กระทำกิจกรรมอย่างอิสระ และทำซ้ำๆ บ่อยๆ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางด้านการเขียนสูงขึ้น

นอกจากนี้ยังสามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านหยิบจับ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช โดยก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ 6.20 คะแนน และหลังการทดลองมี ค่าเฉลี่ยของคะแนน 10.33 จากการเปรียบเทียบพบว่า มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันระหว่างก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ขณะที่เด็กทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชเด็กได้ใช้มือในการหยิบจับเมล็ดพืชและอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีความหลากหลาย เช่น กิจกรรมสัตว์ป่าแสนซน กลองปั๊ะเท่งปั๊ะ เมล็ดพืชสร้างภาพ เป็นต้น สรุปได้ว่า เด็กปฐมวัยจากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชส่งผลให้เด็กปฐมวัยสามารถฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในด้านหยิบจับเมล็ดพืชและวัสดุต่างๆ ในขณะทำกิจกรรม อีกทั้งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทักษะทางด้านร่างกายในการหยิบจับ ตลอดจนการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง มีความเข้าใจในการบังคับมือเพื่อหยิบจับเมล็ดพืชต่างๆ เพื่อนำมาทำกิจกรรมศิลปะอย่างมั่นคง

2.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม กล่าวคือ ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ 8.07 คะแนน และหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนอยู่ที่ 21.13 คะแนน ซึ่งพบว่ามีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน ระหว่างก่อนและหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช เด็กใช้ความสามารถทางด้านการเขียนถ่ายทอดออกมา เช่น กิจกรรมการวาดภาพในถาดเมล็ดพืชพร้อมสื่อความหมายจากภาพที่วาด เป็นการพัฒนาความสามารถด้านการเขียนในการฝึกลีลามือเพื่อไปสู่การเขียนระดับสูงต่อไป สอดคล้องกับ แอนเดอร์สันและแลพพ์ (Anderson & Lapp, 197 อ้างใน เบญจมาศ วิไล, 2544) ที่กล่าวถึง วิธีส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถในการใช้มือ คือ การฝึกกล้ามเนื้อ และฝึกการบังคับเครื่องมือที่ใช้เขียน ทำให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กด้วยการเล่น เช่น เล่นโทรศัพท์ จัดโต๊ะ เปลี่ยนชุดตุ๊กตา ตัดกระดาษด้วยกรรไกร เขียนภาพด้วยมือ ปั้นดินเหนียว ถักสานและฝึกใช้ชอล์กเขียนกระดานดำ หรือใช้สีเทียนในกระดาษแผ่นใหญ่ๆ ให้การฝึกฝนเกี่ยวกับพื้นฐานในการเขียนโดยตรง เข้าใจรูปร่าง ตัวอักษรที่แท้จริงและรู้จักวิธีเขียน เด็กจะเขียนวงกลมเป็นอันดับแรกๆ โดยมีการกำหนดทิศทางที่เริ่มต้นให้ เช่น เขียนรูปนาฬิกา ขนมกลมๆ ลูกบอล ฟองสบู่ เป็นต้น ต่อจากนั้นก็เชื่อมโยงวงกลมกับเส้นตรงเช่น ให้วาดภาพเกวียนมีล้อ วาดภาพไก่งวงมีขนไก่ที่หาง วาดภาพไม้ตะพดมีหัวกลม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตกราน คุ้มรักษา (2551) ที่ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาประกอบการบันทึกข้อมูลที่มีต่อการสื่อความหมายด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาประกอบการบันทึกข้อมูล มีการสื่อความหมายด้านการเขียนทั้ง 6 ขั้น ในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่การเปลี่ยนแปลงการสื่อความหมายด้านการเขียน ก่อนการทดลอง กับระหว่างการจัดกิจกรรมในช่วงสัปดาห์ที่ 6 จนถึงหลังการทดลอง (สัปดาห์ที่ 11 - 12) มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นระหว่างการจัดกิจกรรมช่วงสัปดาห์ที่ 3 กับ สัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 4 กับสัปดาห์ที่ 5 มีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ พรพรรณรำไพ รุจิพงศ์ (2550) ที่ศึกษาเกี่ยวกับ ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์การวาด ภาพประกอบการพิมพ์ภาพ จากผลการวิจัยพบว่า ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยหลังการทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพสูงกว่า

ก่อนทำ กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์การวาดภาพประกอบการพิมพ์ภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ พบว่าเด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีทักษะการเขียนทั้งโดยรวมและรายด้านเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 95.00 ของนักเรียนทั้งหมด ที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า จากการปฏิบัติกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช เด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาทักษะการเขียนได้ อีกทั้งช่วยส่งเสริมทักษะการใช้มือให้มีความแข็งแรง ในการทำงานศิลปะ การฝึกลีลามือจากการวาดภาพ เด็กเกิดเรียนรู้จากการฝึกกล้ามเนื้อมือในการเขียนเพื่อสร้างสรรค์ผลงานให้มีความหลากหลาย รวมถึงการนำเมล็ดพืชมาประกอบกับวัสดุต่างๆ ดังนั้นกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์จากเมล็ดพืชจึงส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้มือด้านการเขียนสูงขึ้นหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช

จากการอภิปรายที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการหยิบจับและด้านการเขียนสูงขึ้น เนื่องจากเด็กปฐมวัยเกิดเรียนรู้โดยการได้ลงมือปฏิบัติ การทำซ้ำเด็กมีโอกาสใช้มือในการสัมผัสกับเมล็ดพืชแต่ละชนิดที่มีขนาดแตกต่างกันเพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง ซึ่งส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการบังคับกล้ามเนื้อมือให้มีความมั่นคง แข็งแรง คล่องแคล่ว ในการหยิบจับเมล็ดพืชและการเขียน เพิ่มขึ้น ดังนั้น กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์จากเมล็ดพืชถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ส่งผลให้ความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยด้านการหยิบจับและด้านการเขียนสูงขึ้นหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืช

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ครูสามารถนำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชไปจัดกับเด็กปฐมวัยในระดับอนุบาลปีที่ 1 ได้ แต่ควรใช้เมล็ดพืชที่มีขนาดใหญ่ ไม่แหลมคมเพื่อป้องกันการเกิดอันตรายจากการหยิบจับเมล็ดพืชในการทำกิจกรรม นอกจากนี้ครูยังสามารถนำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์จากเมล็ดพืชนี้ไปปรับใช้กับวัสดุต่างๆ ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งอาจใช้เมล็ดที่มีรูปทรงที่แตกต่างกันเพื่อให้เด็กได้ฝึกการใช้กล้ามเนื้อมือในการหยิบจับและได้ฝึกสังเกตรูปร่างของมือในขณะหยิบเมล็ดพืช และสามารถเชื่อมโยงไปสู่การหยิบจับสิ่งต่างๆ ในชีวิตประจำวันได้ต่อไป

1.2 กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชนี้ ในการจัดกิจกรรมต้องมีการใช้เมล็ดพืช เป็นวัสดุหลักและยังมีวัสดุประกอบต่างๆ ที่หลากหลาย เศษเมล็ดพืชที่นำมาใช้ควรมีขนาดที่พอเหมาะสำหรับมือเด็ก ครูควรหากล่องสำหรับใส่เมล็ดพืชเพื่อจะได้เก็บไว้ใช้ในงานครั้งต่อไป นอกจากนี้วัสดุบางชนิดที่อาจเกิดอันตราย เช่นขวดแก้ว หรือ การใช้กรรไกรและความคมของเมล็ดพืชบางชนิดที่อาจทำให้ บาดมือเด็กได้ ครูควรดูแลและอธิบายในการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างละเอียดเพื่อความปลอดภัยของเด็กในขณะที่ทำกิจกรรมอีกทั้งครูไม่ควรประเมินผลงานของเด็กให้ผลงานออกมาสวยงามตามที่ครูต้องการ แต่ควรเพิ่มที่กระบวนการทำงานที่ส่งเสริมความสามารถในการใช้มือทั้งทางด้านหยิบจับเมล็ดพืชและทางด้านการเขียนอักษรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่เด็กสามารถถ่ายทอดลงสู่ผลงานของตนเองได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสามารถในการใช้มือของเด็กปฐมวัยจากการทำกิจกรรมอื่นๆ เช่นการละเล่นเด็กไทย การเล่นหมากกระดาน หรือการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์จากวัสดุอื่นๆ เช่น ลวดกำมะหยี่ เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชที่มีต่อความสามารถพื้นฐานด้านอื่นๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น พัฒนาทักษะทางภาษาในการสื่อสารความสามารถพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ความสามารถพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เลขอนุกรม เป็นต้น

2.3 ควรมีการเปรียบเทียบผลของการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเมล็ดพืชที่ส่งเสริมทางด้านผิวสัมผัส หรือจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์จากวัสดุอื่นๆ ที่มีผลต่อเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546.* กรุงเทพฯ: คุรุสภา.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2547). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย.* กรุงเทพฯ: เอดิสัน เพรส โปรดักส์.

เต็มสิริ เนาวรังสี. (2544). *ครูปฐมวัยกับศิลปะเด็ก.* ภาควิชาอนุบาลศึกษาคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพฯ.

นภเนตร ธรรมบวร. (2540). *การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นฤมล เฉียบแหลม. (2545). *การศึกษาพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาแบบธรรมชาติ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เบญจมาศ วิไล. (2544). *การส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ประกอบการประเมินสภาพจริง.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

พรพรรณ รำไพรุจิพงศ์. (2550). *ทักษะการเขียนของเด็กปฐมวัยที่ทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์การวาด ภาพประกอบการพิมพ์ภาพ.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

มนตกราน คุ้มรักษา. (2551). *ผลของการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาประกอบการบันทึกข้อมูลที่มีต่อการสื่อความหมายด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

รัญจวน ประโมจนีย์. (2544). *ผลการจัดกิจกรรมเสริมการเล่านิทานประกอบภาพที่มีความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย.* ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2526). การจัดบริการศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน. ใน *เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 255.* กรุงเทพฯ: ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ กรมการฝึกหัดครู.

คณะผู้เขียน

นางสาวณภัทสรณ์ นรกิจ

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

email: kaejung_za@hotmail.com

รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์

อาจารย์ประจำภาควิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

email: yawvapa@swu.ac.th

ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง

อาจารย์พิเศษภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

email: kasem.boonsong@hotmail.com